

СТРАХ И БИЗНЕС - VI

Солон* и Дракон* или - ВЗАИМОВРЪЗКИ КАРАЙ ДА ВЪРВИ!

сетгодишен пешеходец, който в миг се оказа обладан от „Сцила и Харибда“ и с настървение огна задната част на голфа на две, а след това на още две, ритна бронята и удари с вестник по покрива на голфа. Шофьорът изскочи от колата и ядно нанесе на пенсионера няколко несръчни крошета. Застарелият „чистачкотрошач“ се олюля, извади молив и показно записа номера на голфа, като се заваяка: „Пребиха ме, пребиха ме, видяхте ли?“. Някой подвикна - „АЙДЕ, КАРАЙ БЕ! ПРЕЧИШ НА ДВИЖЕНИЕТО!“

Като гледам какво става по пътищата и улиците, взех, че си изработих навик, като светне жълто след зеленото на светофара, да натискам спирачката. Да, ама повечето колеги натискат газта! Една сутрин такъв го отнесох, че ... - близо до НДК, на едно кръстовище, светна жълтото на светофара, а отсреща дежуреше на видно място полицай, аз полека натиснах спирачката и спрях. Като светна червената светлина, светофарният секундомер започна да прави обратно броене на 55 секунди, в които аз бях обстрелян от движещата се зад мен забързана червеноса шофьорка на малка „Мазда“ десетки пъти с квалификации, достойни за нашенските стадиони по време на дерби-мачовете. Когато зеленото светна отново, усетих мандибулата си поувиснала, а полицаят отсреща се смееше, че се заливаше, и направих онзи характерен жест с ръка, който май означава „ХАЙДЕ, ХАЙДЕ - КАРАЙ ДА ВЪРВИ!“. Да бе, ама какъде?!?

Смешни работи, нали! Всъщност никак не е смешно, защото описаните погоре банални случки означават само едно, че онези, които прилагат или се осланят на Закона допускат смъртоносна липса на креативност, а от там идва и липсата на вяра в законовата значимост - въобще с всичките отлични оценки, получени в час по назадничавост, от държавата и обществото ка-

то цяло! Наследствеността в това отношение е много стара и нищо чудно човеците винаги да са били носители на положителни и отрицателни черти - важното е положителните да бъдат изваждани на преден поведенчески план, а обществото да толерира, по всички възможни начини, позитивните творчески изяви и креативността на онези, които прилагат Закона, защото на практика те управляват обществото. Създаденото недоверие в държавните институции води до акумулиране на откатна енергия, която може да разруши модела на обществото - като цяло и това не е никак, ама никак ново, нито пък приемливо. Ако се вгледаме в историята, ще видим, че Левски се е борил не срещу турците като народ, не срещу исляма, а срещу назадничавостта на разкапаната Отоманска империя, като Дяконът е разчитал основно на „кекавостта“ на турската полиция по онова време. Но Левски е само младенец на историята в тази посока.

Добрият закон има праистория и възраст от 26 века. Дракон бил атински държавник - създал невероятно строги закони, които породили корупция и други пороци, вследствие на което обществото спряло да функционира. Дракон бил воден от желание за строг ред и така смятал, че ще се постигне обществен напредък, но се случило обратното, защото никой не искал или не бил в състояние да прилага излишно строгите закони и последствията добили уродлив оттенък. Казано на технически сленг, „стягал Дракон гайките, докато превъртели резбите“ и общественият механизъм се увредил фатално.

След Дракон на власт дошъл Солон - като пропагандирал война с мегарците, които завладели атинския остров Саламин. В началото за делото си Солон използвал стихове и песни, тъй като речите, подстрекаващи към война, били забранени и ораторите се наказвали със смърт. Солон бил толкова добър в начинанието си, че Дракон - сигурен в безпо-

решността си и ядосан на Солон, отменил закона и възложил командването на армията във войната с мегарците нему, а при неуспех командващия го грозяла публична смърт. Солон обаче създал правила и ред в армията, които довели войната до успех. Ентусиазмът на атиняните бил толкова голям, че те осъзнали след победата, щото да им е нужен друг водач. Пребили с камъни Дракон, както и сподвижниците му, и предложили властта на Солон през 591 г. пр.Хр. Избрали Солон за архонт с особени законодателни привилегии. Той приел с колебание властта, знаейки, че извисеният дух винаги среща съпротивата на посредствените, че управниците лесно ги обладава корист и егоцентризм и това повежда демоса по пътя на наглостта. Солон преустроил изцяло законите в Атина, като от суровите и безполезни такива на предшественика си запазил само онези, които се отнасяли до убийствата.

Солон създавал закони според утвърдените и съществуващи обстоятелства и нужди, а не обстоятелства според своите проекти за закони! Насърчавал богатите към още по-голямо богатство и научил демоса на нещо много важно - хората разбрали, че обогатяването има висок нравствен смисъл, и били подтиквани към сдружаване, доверие и единение. Насърчено било всячески занаятчийството и предаването на занаятите и уменията от родителите към децата. Солон преследвал безделниците и се разделял бързо с онези на обществена служба, които вместо да творят и подкрепят инициативата на демоса - паразитирали, демотивирали народа и си измисляли оправдания, а на предприемчивите дал особени права, насърчавал таланта, трудолюбието, находчивостта и новаторството. Демосът се замогнал и придобил гражданско самочувствие. Солон създал и закон срещу политическото безразличие, тъй като овластеният демос, увлечен във всекидневните си ангажменти, понякога давал власт на нагаждачи, користолюбиви и бездушни люде или дори тирани. Този закон гласял, че при спор или размирици всеки бил длъжен да вземе нечия страна. Вследствие на това и до днес в Гърция гласуването по време на избори е задължително, а тамошните свещеници и синдикати, като вдигнат хоругвите в защита правата на гръцките граждани (демоса) - на властниците „им се вие свят“ от това дете има да става, и си гледат работата както трябва! Законът в Гърция има за цел да спомага и способства обществените процеси и наскоро в булевардната практика това негово качество се проявява пред очите ми по следния начин:

Деветнадесетгодишен български младеж се опитваше да закара семейния автомо-

бил до паркинга на хотел в един гръцки град, където бяха отседнали близките му. Младежът се обърка в здрача и без да забележи знака за еднопосочно движение, неволно навлезе срещу него. Моментално се образува солидна задръствана, а на младежа му „светнаха“ ушите от притеснение. Като изневиделица се появи на мощен мотоциклет гръцки пътен полицаи и кратко размени слова с момчето, предизвикало хаоса. То му отвърна на английски, а блюстителят на реда и закона направи нещо, от което челюстта ми увисна отново ... Чух ясно полицаят да казва: „Ела, писо!“ и за всеки случай повтори още по-ясно на английски: „Follow me!“. Полицаят тръгна пред автомобила на сгрешилия водач, направи път сред скупчилите се автомобили и преведе автомобила по тесните улички до съответния паркинг и направи характерен жест, който явно означаваше „КАРАЙ НАТАТЪК!“.

Предполагам, че в такива случаи гръцкият закон за движение по пътищата предвижда приблизително същото наказание за виновния, каквото наказание се предвижда и в българския му аналог, но явно отношението към прилагането му е коренно различно. В случая **КРЕАТИВНОСТТА СТРУЕШЕ!** С поведението си полицаят, убеден съм, беше истински полезен за всички наоколо - виновни, потърпевши и зрители!

Преди две години настоящият премиер на Република България в една своя предизборна реч сподели с публиката, че останал дълбоко впечатлен от един надпис, изписан със спрей върху някаква стена, който гласял: „Обичам Родината си - мразя държавата си!“, и се зарече това да се промени, ДАНО!

Миналата година пък срещнах част от собствените си мисли в една реч на президента Първанов, който сподели, че „... днешната държава - обслужва чиновника, а не бизнеса!“ - от вярно, по-вярно! По стар тоталитарен обичай държавата отпреди 1989 г., определяна като частната собственост на бюрократата (тя, държавата), имаше една единствена цел - бой по частната инициатива и собственост, и то не на живот, а на смърт! Добре де, за тогава ясно, ами сега? **Нали 90% икономиката е вече приватизирана и върви работата - и производството, и услугите, и социалните дейности с всичките му приходи и разходи и техните производни.** За жалост все още се намират глухи и слепи безнравствени буквояди, които мило и драго дават, за да се провали някое нестандартно начинание. Все им се ще правата на гражданите науужим да ги има (ей така, за европейско лице), а пък всъщност да ги няма!!! Тъй като, понеже ..., обаче ..., защото ... и т.н.

За разлика от онзи, който работи и прави частния бизнес - бюрократа, като ограничи или не зачете правата на подопечния си ресор, редуцира собствените си ангажменти и отговорности по модела на „отоманските джандари“, макар че по този начин и препятства, и разрушава обществения процес и от това, естествено, страдат всички. В този случай бюрократът издига в принцип на

(Продължава на стр. 19)

* Ударенията и върху двете имена се поставят върху втората гласна.